

Miljö- och energidepartementet
103 33
STOCKHOLM

Yttrande angående Remiss av Naturvårdsverkets förslag till revideringar av miljöledningsförordningen 2020- 200044

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslagen till revideringar av miljöledningsförordningen.
- Förslaget om att det i Energimyndighetens uppdrag bör ingå att vägleda om myndigheternas miljöpåverkan från digitaliseringen avstyrks, se nedan Specifika synpunkter.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten ser det som positivt att miljöledningsförordningen revideras och anpassas till ISO 14001. Förslaget om att ta bort börkravet på miljöcertifiering kan medföra att flera myndigheter avstår en miljöcertifiering. Det är därför viktigt att förordningen och vägledningen mot förordningen anpassas så att nyttorna med ett systematiskt miljöledningsarbete tydliggörs genom förordningen och annan styrning.

Det behöver bli tydligare vilka förväntningar som finns på genomförande och rapportering av hur myndigheter arbetar med sin indirekta miljöpåverkan. Naturvårdsverket skriver att Regeringen efterfrågar nya rapporteringskrav som säkerställer effekter på miljö och klimat från den indirekta miljöpåverkan. Avgränsningen som föreslås inom miljöledningsförordningen till att endast gälla direkt miljöpåverkan medför att de delar som handlar om indirekt miljöpåverkan tas bort från rapporteringen av miljöledningsarbetet.

Specifika synpunkter

4.1.1 Bemyndigande om föreskriftsrätt till Naturvårdsverket m.m.

Energimyndigheten ser positivt på förslaget om att uppföljningen av förordning (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster

och byggnader för domstolarnas del ändras för att anpassas till förslaget om digital inrapportering och digital underskrift av den årliga rapporten om miljöledningsarbetet.

4.1.3 Nytt uppdrag för vägledande myndigheter

Energimyndigheten har tillsammans med andra myndigheter under ett flertal år haft en vägledande roll gentemot miljöledningsmyndigheterna i deras arbete med att inrapportera energistatistik och inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader enligt förordning (2014:480) och har tidigare även haft ett återrapporteringskrav för detta i regleringsbrevet. För att befästa denna samverkan långsiktigt anser Energimyndigheten att det bör formaliseras i vägledande myndigheters styrning men att detta kan göras via regleringsbrev eller förordningsändring.

Energimyndigheten ställer sig starkt frågande till förslaget om att det i Energimyndighetens uppdrag bör ingå att vägleda om myndigheternas miljöpåverkan från digitaliseringen. Det saknas ett tydligt resonemang om på vilket sätt Energimyndigheten är bäst lämpad som vägledande myndighet liksom det saknas en beskrivning av vad som i detta sammanhang innefattas i begreppet miljöpåverkan. Innan en tydlig redogörelse för de avvägningar som legat till grund för förslaget har presenterats avstyrker Energimyndigheten förslaget.

4.2.2 Uppgifter som får undantas från rapportering

Energimyndigheten tillstyrker förslaget om att en ny 20 c § införs i miljöledningsförordningen som innebär att myndigheter, med stöd i bestämmelser i säkerhetsskyddslagen (2018:585) eller offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), kan utelämna vissa uppgifter i sin rapportering.

4.2.3 Fokus på direkt miljöpåverkan

Energimyndigheten är i huvudsak positiva till förslaget om att det systematiska miljöarbetet via miljöledningsförordningen stärks och fokuserar på direkt miljöpåverkan. Det minskar dubbelregleringen av myndigheterna men ökar förväntningarna på att myndigheterna kan arbeta med den indirekta miljöpåverkan som en del av sitt uppdrag och redovisa detta i samband med till exempel årsredovisningen. Myndigheternas arbete med indirekt miljöpåverkan regleras fortsatt via övrig styrning genom uppdrag, myndighetsförordningen och förordningen om intern styrning och kontroll samt följs upp som en del av uppföljningen av miljömålsarbetet. Energimyndigheten bedömer det dock som tveksamt att förslaget om fokusering leder till att det frigörs tid då kraven fortfarande finns i annan styrning vilket innebär att ett systematiskt arbete kring indirekt miljöpåverkan fortfarande måste tas fram, bibehållas, följas upp och redovisas. Det bör finnas ett gemensamt tänk kring hur det systematiska arbetet med att styra den indirekta miljöpåverkan på miljömålen och de globala hållbarhetsmålen ska redovisas som en del av myndigheternas årsredovisningar.

4.2.4 Nya definitioner och begrepp

Energimyndigheten är positiva till förslagen om att miljökrav i upphandling även fortsättningsvis ska vara en central del av miljöledningssystemet samt att begreppen betydande miljöpåverkan och livscykelperspektiv definieras i 2 § miljöledningsförfordningen. Detta är viktigt då förordningen på så sätt går mer mot ISO 14001 vilket vi menar krävs för att säkerställa att dessa delar inte ska nedprioriteras om börkravet på certifiering utgår.

4.2.5 Hänvisning till EMAS och ISO 14001-standardens utgång

Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslaget om att kravet på myndigheter vars verksamhet medför en betydande miljöpåverkan bör registrera sig enligt EMAS eller certifiera sig enligt standarden ISO 14001 ska utgå. Energimyndigheten vill dock betona att en sådan förändring kan få konsekvenser för hur många myndigheter som i framtiden kommer att bli certifierade eller välja att behålla en befintlig certifiering. Om det inte finns något krav vare sig i förordning eller på annat sätt att certifiera sig är det möjligt att flera myndigheter tolkar det som att en certifiering inte är tillåten. Naturvårdsverket skriver i förslaget att de menar att departementet genom dialog med myndigheterna kan lyfta ett eventuellt behov av miljöcertifiering. Beroende av vilket departement en myndighet har dialog med är det troligtvis olika högt prioriterat att lyfta ett sådant behov gentemot en myndighet. Styrningen riskerar därmed att se olika ut mellan myndigheter. Det bör därför tydliggöras vilka möjligheter som finns att utifrån övrig styrning tillämpa en certifiering eller om det inte längre ska finnas möjlighet att certifiera sig om kravet försvinner. En certifiering innebär både en kostnad för certifikat och tredjepartsgranskning såväl som en ökad mängd resurser som behöver läggas för att säkerställa att man arbetar i enlighet med standardkrav. Därför kan det inte anses självklart ens för myndigheter med miljöuppdrag att välja att certifiera sig om det inte är påbjudet via styrningen av myndigheterna.

4.2.6 Förtydliganden av förordningen i förhållande till ISOstandard14001:2015; 4.2.7 Krav på handlingsplan utgår

Energimyndigheten ser positivt till förslagen om att myndigheterna ska ha ett miljöledningssystem som integrerar miljöhänsyn i hela verksamheten samt att det systematiska förbättringsarbetet avseende direkt miljöpåverkan ska ske inom ramen för ordinarie styrmodell. Vi anser att dessa förslag är helt nödvändiga att genomföra för att väga upp den minskade styrning som det innebär om förslagen om att indirekt miljöpåverkan samt kravet på certifiering ska utgå realiserats. Även förslaget om att rapporteringen ska innehålla frågor om interna miljörevisioner, ledningens genomgång och uppföljning av resultat stärker förordningens styrning av det systematiska arbetssättet och kontrollmomenten i miljöledningssystemet som också riskerar att utebli om certifieringar inte bibehålls (4.3.1 Stärkt integrering av miljöarbetet och ständig förbättring).

4.3.2 Ny fråga om resurshushållning och avfallshantering

Energimyndigheten tillstyrker förslagen om att miljöpåverkan ska utredas utifrån ett livscykelperspektiv samt att produkter ska bedömas från inköp till

avfallshantering. Energimyndigheten arbetar i enlighet med ISO 14001 där detta är ett krav. Det kan vara mer relevant att tala om miljöpåverkan eller miljöaspekter för myndigheter där termer så som produkter enbart är relevant i väldigt begränsad omfattning. För just produkter som köps in använder många myndigheter idag avtal som upphandlas av Kammarkollegiet eller ställer krav som tas fram i enlighet med miljökriterier framtagna av Upphandlingsmyndigheten. Det är därför viktigt att det tydliggörs hur dessa myndigheter kan ge stöd och vägledning till andra myndigheter i att efterleva kraven.

4.3.4 Ökade krav på miljöanpassning och utsläppsminskning

Energimyndigheten tillstyrker förslaget om att i 15 § vidga begreppet från energieffektiv informationsteknik till bästa möjliga teknik och beteendeförändring då den nuvarande formuleringen är för snäv och föråldrad.

Beslut i detta ärende har fattats av Chef Robert Andrén. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit enhetschef Fredrick Andersson, avdelningschef Eva Merkel, avdelningschef Lena Callermo och chefsjurist Rikard Jansson. Föredragande har varit handläggaren Maja Rehnlund.

Robert Andrén

Maja Rehnlund

Detta beslut är elektroniskt signerat i Energimyndighetens ärendehanteringssystem och saknar därför underskrift